

Samenvatting en conclusies

Het voorliggende rapport beschrijft nevenactiviteiten in de Noorse en Deense visserijsector, en de kansen die worden gezien door verschillende stakeholders in deze landen. Het blijkt te gaan om een markt die nog volop in ontwikkeling is, ook in Noorwegen. Niettemin is hetgeen men in Noorwegen inmiddels al heeft bereikt, zeer relevant voor de Nederlandse visserijsector. Op dit moment zijn er nog maar een beperkt aantal succesverhalen, maar het is duidelijk dat ondernemende vissers zeker een niche kunnen vinden in de steeds uitbreidende marine markt zonder dat zij hun visserijactiviteiten hoeven op te geven.

Zowel in Noorwegen, Denemarken als in Nederland wordt steeds vaker gekeken naar de mogelijkheden om vissersschepen in te zetten voor visserijgerelateerde activiteiten op zee. In Noorwegen zijn het met name de grote oceaantrawlers die zich met enige regelmaat aanbieden voor visserijonderzoek en offshoreprojecten, terwijl in Denemarken slechts enkele kleine schepen worden ingehuurd voor kustgerelateerd werk. In Nederland worden enkele kotters ingehuurd voor technisch onderzoek en ecologische studies in de kustzone.

Bij de vertaling naar de Nederlandse situatie is beperkt rekening gehouden met de praktische haalbaarheid van deze activiteiten aan boord van de Nederlandse vissersschepen. Veel Nederlandse kotters zijn gewoonweg niet in te richten voor een uitbreiding van andere activiteiten dan eenvoudige dataverzameling of inspectietaken: accommodatie is vaak wel aanwezig, maar de schepen kunnen enkel ingezet worden voor boomkorvisserij. Een investering om een kotter om te bouwen lijkt zich alleen terug te kunnen verdienen wanneer de nevenactiviteiten een aanzienlijk deel van de inkomsten uitmaken.

Door economische tegenslag en beperking van de visserij zijn met name in de laatste jaren in Noorwegen nieuwe samenwerkingsverbanden ontstaan tussen commerciële bedrijven en vissersschepen, waar al snel bleek dat visserij schepen veel goedkoper (zelfs tot 50%) kunnen opereren dan gespecialiseerde offshore- en onderzoeksvaartuigen. Dit gegeven maakt het aantrekkelijk om vissersschepen en de bijbehorende kennis van de zee en het zeemanschap aan te bieden via een centraal systeem, waarbij reders onderling de projecten kunnen alloceren. In Noorwegen is de regelgeving een belemmering voor deze ontwikkeling: visquota mogen niet onderling worden geruild of verhuurd, wat een rem is op flexibele inzet van de vaartuigen. De reden hiervoor is de overheidskeuze om regionale werkgelegenheidsbelangen prioriteit te geven boven visserijefficiëntie.

Uit deze verkenning komt naar voren dat het in de Nederlandse situatie het meest voor de hand ligt voor vissersschepen om zich te richten op privaat en publiek marien onderzoek en nearshore-activiteiten. Het steeds intensievere gebruik van de Noordzee door een toenemend aantal belanghebbenden creëert een steeds grotere behoefte aan marien onderzoek. Marien onderzoek geeft over het algemeen een lagere return dan offshore-activiteiten voor de olie- en gasector, maar de markt voor marien onderzoek is snel groeiend, is breed en stelt lagere eisen aan schip en bemanning. Voorts zijn veel marineonderzoeksprojecten gelinkt aan en goed inpasbaar in de visserij. Bovendien kunnen dergelijke activiteiten de kennis van de visserman van zijn visgronden vergroten, hetgeen een langetermijnvoordeel kan zijn. De gas-, olie- en groene-energiesector (windmolens) geeft daarentegen een hogere return, maar stelt veel hogere eisen aan het schip en de bemanning.

Tijdens eerdere inventarisatierondes bleek al dat Nederlandse vissers nu nog terughoudend zijn ten aanzien van het toevoegen van nevenactiviteiten aan hun dagelijkse visserij. Het creëren van inkomsten door het verkopen van nautische service en ecosysteemkennis is echter een nieuwe denkrichting die vrij breed kan worden ingevuld.

Het zou lonen om businessplannen voor verschillende marktsegmenten uit te werken binnen een pool van reders en om vooronderzoek te doen naar wensen binnen de nieuwe markten. Vervolgens moeten deze potentiële klanten actief benaderd worden vanuit de pool.

Een aantal potentiële inkomensbronnen is alleen toegankelijk bij een aangepast overheidsbeleid. Het gaat dan met name om vergoeding voor vuilinzameling, inspecties op zee in de breedste zin van het woord, crisisbestrijding op zee en het gebruik van commerciële gegevens voor overheids-surveys zoals die op visbestanden. Voor inspecties op zee en surveys op visbestanden wordt nu nog de voorkeur gegeven aan de inzet van overheidsschepen.